

„Ki Kossuth Lajost csak a debreceni nagytemplom ajtójáig követi, de a küszöbről gyáván visszakullog, az nem igaz hive a függetlenségi eszmének. Kossuth Lajost 1849. évi április 14-ike emelte a korszakalkotó államférfiak sorába. Ekkor tőri össze a királyhűségnek oktalan hálványát, hogy a nemzet visszatérjen a szabadság istenéhez.”

„A debreceni templom ajtaján át vezet az út a magyar köztársasághoz. Lelkében napoként millióan járjuk az utat...”

„Mindennapi imádságunk: Magyarok istene! Szabadíts meg a gonosztól! Jöjjön el a te országod!...”

„Követeljük az emberi méltóságnak és a nemzeti függetlenségnek államformáját: a köztársaságot. Hová jutottunk a királyság intézményével? Van-e nemzet siralmasabb sorban, mint a magyar? Elhanyagolt népoktatás, igazságtalan földmegosztás, növekedő kivándorlás, az ősbírodalmi eszme nekilendülése, a polgárjogok erőtlensége utjelzői lojális sülyedésünknek. Milyen más út vezet a köztársaság felé...”

„Melyik nemzet négyszáz éves Habsburguralom alatt sem veszítette el teljesen életképességét, azt az isten is örök életének teremtetten. Két négyszáz éves szolgátság nem tudott egészen megtörni, annak kiirthatatlan a szabadságszeretete.”

„Melyik fát négy évszázadnak annyi gyilkos fejszezsapása nem volt képes ledönteni, az meg kell, hogy érje igazi tavaszát, a szabadság tavaszát. Az az isten, ki Rákóczi és Kossuthot adta az ő népének, nem kárhoztathat minket arra, hogy a Habsburgok szolgaságában sorvadjunk el...”

„Meguntuk a királyi hatalom előtt való örökös térdeplést! Talpra akarunk állani! A világ törpének látta a hálvány előtt térdeplő magyart...”

„Az összedülő trónusok recsegése a népszabadság legfelségebb zenéje! Ez a köztársasági eszme himnusza!...”

„Utunkból vissza nem riaszt senki és semmi, leverve újra felkelünk. Utonállóinkkal felvesszük a harcot!...”

„Lapunk ezt az eszmét szolgálja! Címe, egyúttal célja Magyar Köztársaság!”

Főtárgyalásra a szegedi kir. törvényszék, mint esküdtbíróság illetékes.

Indokolás:

Nagy György dr terhelt beismeri, hogy a Hódmezővásárhelyen „Vásárhely és Vidéke” r.-t. könyvnyomdájában nyomtatott „Magyar Köztársaság” című folyóirat 1. számában megjelent „Kossuth Lajos országa” felirattal ellátott közleménynek ő a szerzője. Ő tehát az 1848. évi XVIII. t.-c. 13. és 33. §-ai értelmében annak tartalmáért elsősorban felelős.

A közlemény tartalmában a Btk. 173. §-ában meghatározott s alkotmányos államforma megtámadása által elkövetett vétség tényállása jelentkezik.

A vizsgálat során a terhelt azzal védekezik, hogy ő az alkotmányos államformát nem támadta meg, hanem csak a magyar köztársaság eszméjét hirdette, amit tenni mindenkinek joga van.

Ezen védekezésnek már a kiindulási pontja helytelen. A védekezés alapját képező állításból ugyanis csak annyi fogadható el, hogy a köztársasági államforma előnyeit a monarchikus állammal szemben tudományos alapon és általánosságban hirdetni szabad.

De már nem tekinthető megengedettnek az, hogy bárki is az elméleti és általánosságban tartott fejtegetésen túlmenve, egyenesen a magyar köztársaságot hirdesse mielőbb megvalósítandó célként. Hogy ez meg nem engedhető, kitűnik alkotmányunk alaptörvényeiből és a Btk. 173. §-ának indokolásából.

A praemática sanctio ugyanis, amikor a trónöröklés jogát és rendjét szabályozta, lényegében az uralkodóház és a magyar nemzet között létrejött szerződés iktatta törvénybe. Ezen alaptörvénnyel biztosított al-

kotmányos államforma tehát egyhangulag meg nem változtatható s aki az egyoldalú megváltoztatás lehetőségét, sőt szükségét hirdeti, már megtámadja azt a törvényt s természetesen az általa biztosított alkotmányos államformát is.

Ebből a szempontból akarja megvédeni a Btk. 173. §-a is az alkotmányos államformát, amikor a törvény indokolása szerint a felségsértés és lázadás bünteteteit valódi forrásuknál, vagyis ott keresi fel, mikor még csak a felségsértésre és lázadásra vezető eszmék terjesztetnek s épen az ilyen eszmék terjesztésének megtiltása által akarja megelőzni azt, hogy az anarchia részére a szellemek meghódíttassanak.

De nemcsak kiindulási pontjában elfogadhatatlan a terhelt védekezése, hanem megcáfолható az egészben magának a cikknek tartalmával.

A „Kossuth Lajos országa” feliratu cikk nemcsak hirdeti a magyar köztársaság eszméjét, hanem annak megvalósítását a legérelmesebben sürgeti. Nem is említi azt, hogy a lassu, békés fejlődést kell bevárni, hanem egyenesen erőszakos módon, detronizálás útján kívánja a kitűzött célt elérni.

A köztársasági eszme erőpróbájaként ugyanis mindjárt a cikk elején a francia forradalomra mutat, amikor ez az eszme „trónust döntött romba”, „koronát tört össze”. Később a magyar nemzet legnagyobb tetteiként azt említi, amikor az ónodi országgyűlésen és a debreceni nagytemplomban az uralkodóházat detronizálták. Azt hangoztatja idézve a cikk, hogy „a 49. zászló, azt leejteni sohaseim szabad!” Harcrol, ökölbe szorított kezekről, királyi trónusok porbadöntéséről és királyi koronák összetöréséről beszél s nyíltan hangoztatja, hogy a köztársaságért harcolni kell az utonállókkal, vagyis a királyság hiveivel szemben. Mindez a békés fejlődés gondolatával össze nem egyeztethető.

Nem az értelemhez, hanem a szenvedélyhez szól. Nem meggyőzni, hanem terrorizálni akar, amikor a királyságnak, ennek a több mint 900 éves ősi magyar intézménynek védőit megvesztegethető, önző és romlott lelkű embereknek mondja s úgy tünteti föl a dolgot, mintha az igazi férfiak, a becsületes emberek csak köztársasági érzelműek lehetnének. Ugyanazt a célt szolgálja az a kijelentése is, amely szerint megfizetett történetírás az, amely a trónfosztást kárhozatosnak tartja; gyáva az, aki a debreceni nagytemplom küszöbéről visszakullog, vagyis aki a trónfosztástól visszariad.

A cikkben hirdetett eszme tehát alkotmányos uton egyoldalul meg nem valósítható; de meg a cikk nem is annak alkotmányos, hanem erőszakos megvalósítását hirdeti, mert idézett kitételei félreismertethetetlenül a legmesszebbmenő erőszakot jelképezik, tehát alkalmasak az erőszakos eszközökre ragadó lelki hangulatok és indulatok felkeltésére, de arra irányítanak is.

A kifejtettekből kétségtelen, hogy a vád alapjául megjelölt cikk kitételeivel az alkotmányos magyar királyság államformáját megtámadta. Ezen cselekmény a Btk. 173. §-ában meghatározott vétség tényállását megállapítja s ezért a vádemelés indokolt.

A hatáskört az Élt. 15. §-a állapítja meg. Szeged, 1912 január 24.

Dr Szapár s. k., kir. ügyész.

Aggasztó a külügyminiszter állapota. Bécsből jelentik, hogy Aehrenthal gróf külügyminiszter állapotáról orvosai ma olyan jelentést adtak ki, amelynek elolvasása után mindenki, aki az orvosi dolgokban csak némileg is jártas, tisztában lehet vele, hogy Aehrenthal gróf napjai meg vannak számlálva. A jelentés így szól:

A hosszabb idő óta leukémiában szenvedő Aehrenthal gróf közös külügyminiszter állapota változatlanul igen komoly. Az orrból a fülbe irányuló vérzés, a szá-

nyálkahártyán és a bőrön át való vérzés is szinte állandó. A vérszegénység és a beteg vérösszetétel-foka rendkívül nagymértékű, ami a szív működését, a táplálékvételt és a beteg egész erőbeli állapotát rendkívül gyöngíti. Öntudat ezidő szerint tiszta. Bécs, 1912 február 14. Ortner tanár, Biehl tanár, törzsorvos, Gieger dr udvari tanácsos.

A külügyminiszter betegsége: a leukémia, a legveszedelmesebb dolgok egyike. Annyit jelent ez a baj, hogy a betegnek véreben az ugynevezett fehér vér-testecskék nagyon elszaporodtak a vörös vértestecskék rovására. Ez a baj föltétlenül halálos, még eddig egy esetben sem sikerült a gyógyítás. A legjobb esetben másfél esztendeig tengődik a beteg, de ez esetek nagy többségében pár hét lefolyása alatt véget vet szenvedéseinek a halál. Aehrenthal gróf már rég idő óta szenved e bajban és a beavatottak már hetek óta tisztában vannak azzal, hogy Aehrenthal menthetetlen.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Színházi műsor.

Csütörtök: *Leányvásár*, operett. (Bemutató. Páros 1/2.)

Péntek: *Leányvásár* operett. (Páratlan 2/3.)

Szombat: *Leányvásár*, operett. Páros 3/4.)

Vasárnap délután: *Arendás zsidó*, népszínmű. — Este: *Leányvásár*, operett. (Bérlétszünet.)

* **A képzőművészeti társulat választmányi ülése.** A szegedi képzőművészeti társulat választmánya kedden délután hat órakor értekezletet tartott Csernovics Agenor elnöklésével. Elhatározta a választmány, hogy a társulat husvétkor tárlatot rendez, amelyet iparművészeti kiállítással hoz kapcsolatba. Elhatározta továbbá, hogy február—március folyamán két műtörténelmi és iparművészeti fölolvasást tart, a fölolvasók budapesti szakemberek lesznek. Végül elhatározta, hogy a tagok részére csekély előfizetési díjért megszerzi a *Művészet* és az *Iparművészet* című folyóiratokat. Az ülés végén a társulat buzgó és érdemes titkára: Kun József bejelentette, hogy egészségi állapotára való tekintettel lemond a tisztségéről. Mivel lemondásához a választmány kérelme ellenére is ragaszkodik, azt tudomásul vették. A tisztség betöltéséig Kun József vezetni fogja az ügyeket.

* **Klasszikus irodalmi est.** A Lloyd-nagytermében február 25-én este hat órakor tartandó klasszikus irodalmi est iránt páratlanul nagy az érdeklődés. Zátony Kálmán művészi vállalkozásának előreláthatólag értékes sikere lesz. A klasszikus irodalmi estét a környékbeli nagyobb városokban is megismétlik. Jegyek már péntektől kezdve válthatók a Békei-féle hírlapirodában és a színházi pénztárnál. A jegyek árai: első hely három korona, második hely két korona, harmadik hely egy korona. Diákjegy ötven fillér.

* **Eredeti premier Szabadkán.** A szabadkai színházban kedden este premier volt. Radó Imre, a tehetséges fiatal szabadkai író *Esküvő előtt* című háromfelvonásos színművét mutatták be. A darab jó előadásban került színre és figyelemreméltó sikere volt.

* **Az olaszok kifütyülték a Chanteclert.** Milanból jelentik: Ascoliban tegnap játszották először Rostand Chanteclerjét. A hazafias diákság nagy tüntetést rendezett Franciaország ellen és megzavarta a bemutató előadást. Alig huzták fel a függönyt, az ifjak rázendítettek a nemzeti himnuszra s a színpadon meghökkentek a színészek. *Le Franciaországgal! Éljen a háború!* zugott a közönség, a függönyt le kellett eresztetni s a premier elmaradt.